

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 31 januari 2013

MEDITATIE

De ranken in de Wijnstok

Jezus sprak tot Zijn discipelen niet alleen: 'Ik ben de ware Wijnstok, en Mijn Vader is de Landman.' Maar Hij sprak nog meer: 'Ik ben de Wijnstok, en gij de ranken.' In deze woorden klinkt een wonder door.

'En gij de ranken.' Dat waren de elf discipelen van zichzelf niet. Zij waren van zichzelf aan de oude stam Adam verbonden. Er was een wonder in hun leven gebeurd. En wil het wel met ons zijn op reis naar die grote eeuwigheid is er een Godsdaad nodig.

Geliefde lezer(es), in de staat der rechtheid, in de heerlijke hof van Eden, waren Adam en Eva een rank door de schepping aan de levende God verbonden. De levenssappen van ware vrede, vreugde en blijdschap doorstroomde hun ziel. Er was een leven in Gods gunst en gemeenschap. 'En God zag al wat Hij

**Ik ben de Wijnstok,
en gij de ranken.**

Johannes 15:5a

gemaakt had, en ziet, het was zeer goed.' Zijn wij daar in ons leven al bij bepaald geworden?

Wij allen zijn goed en volmaakt uit Gods hand voortgekomen, maar zo is het niet gebleven. Adam heeft de band met God doorgesneden. O diepte van onze val. Wij hebben allen in Adam gezondigd en hebben onszelf van God losgescheurd. Wij allen zijn door de zonde een rank verenigd met de oude stam Adam. De vruchten die wij voortbrengen zijn bittere, wrange en stinkende vruchten. Jezus heeft het zo duidelijk geleerd: 'Een goede boom kan geen kwade vruchten voortbrengen, noch een kwade boom goede vruchten voortbrengen.'

'En gij de ranken.' Dat waren de discipelen geworden door wedergeboorte. Is dat in ons leven ook al gebeurd? Wij moeten van Adam afgesneden en Christus door een waar (oprecht) geloof ingelijfd worden. In het vervolg staat duidelijk: 'blijft in Mij.' Er staat niet: Aan Mij, rondom Mij. Judas had drie jaar als een verwilderde rank van de oude stam Adam zich om de ware Wijnstok geslingerd. In Psalm 91 lezen wij: 'Die in de Schuilplaats des Allerhoogsten is gezeten...' Wij kunnen er vlakbij zijn en er tegenaan leunen, maar dat is er nog niet in. Bij de dwaze maagden bleef er maar een deurdikte tussen, maar het was wel een eeuwigheidsverschil. 'En de deur werd gesloten.' Noodzakelijk is en

blijft de inlijving door wedergeboorte. 'Zo dan, indien iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel; het oude is voorbijgegaan, ziet, het is alles nieuw geworden.'

'En gij de ranken.' Dan komt dat ook in de vruchten van het leven openbaar. Vanuit de wortel worden de sappen voortgestuwd door de holle en oudere takken van de wijnstok. Vanuit die takken worden de sappen door de ranken opgenomen en wordt vrucht voortgebracht.

Wat zijn dat voor vruchten? De afsterving van de oude mens en de opstanding van de nieuwe mens. De droefheid naar God werkt een onberouwelijke bekering tot zaligheid. Gods kinderen krijgen een heimwee naar God en Zijn gemeenschap. Zij gaan de zonden bitter bewenen, haten en vlieden. Ze schreeuwen de Heere achterna. Zij leren zichzelf kennen als een kwade rank vol van bittere vruchten.

'En gij de ranken.' Wat is een rank eigenlijk? Een rank begint in het voorjaar uit te lopen. Frisgroene bladeren, sierlijke uitspruitsels en kleine bloesems worden gezien. De kleine groene en onrijpe druifjes komen voort. Er moeten wat waterranken weggenomen worden. Snoeien is zeker onmisbaar.

'En gij de ranken.' Ranken in de natuur zijn buigzaam en moeten geleid worden. Zij schieten weelderig uit. Geliefde lezer(es), bent u al buigzaam gemaakt? Hebben wij al leren buigen in onze schuld en verlorenheid voor de Heere? Hebben wij onze zonde al beweend en betreurd? 'Ik heb gedaan wat kwaad was in Uw oog...'

Ranken moeten geleid worden, anders zouden ze alle kanten uitlopen, het meest de hoogte in. De grote Landman leidt de Zijnen door de Heilige Geest eerst de diepte in. 'Waaruit kent gij uw ellende? Uit de wet Gods.' Die kennis is onmisbaar. De wet is niet alleen een kenbron van ellende, maar ook een tuchtmeester tot Christus. Het leven uit Hem is zo onmisbaar nodig. Gods kinderen zijn tot het dragen van vrucht geroe-

Inhoud

- 1 De ranken in de Wijnstok
- 2 Verhalen van vroeger (1)
- 3 Bijbelstudie: De Heilige Geest (3)
- 4 Gezeten over de watervloed 60 jaar geleden
- 5 Even maar...
- 6 Verwarring en perspectief (4)
Geacht of geminacht - ambtsdragers en gezag
- 7 Samenwoners in de kerk
- 8 Gods voorzienigheid en onze verantwoordelijkheid (4)
- 10 Ruim baan voor de Schrift!
- minder voor de belijdenis?(1)
- 11 Kerknieuws
- 12 Berichten
- 12 Kerkdiensten

pen. De Heilige Geest maakt plaats voor Christus in een rechte weg. Dan moeten alle sierlijke waterloten weggenomen worden. In het najaar of vroege voorjaar begint de landman te snoeien. Een rank heeft geen pijn. Maar als de Heere in het leven van Zijn volk het eerste wegneemt om het tweede te stellen is dat pijnlijk en smartelijk. 'Zie, dat Ik gebouwd heb, breek Ik af, en dat Ik geplant heb, ruk Ik uit, zelfs dit ganse land.' Sterven aan onszelf is noodzakelijk! Een stervend leven te beoefenen is onmisbaar en profijtelijk om uit Christus, de ware Wijnstok, te leven.

'Al wie vrucht draagt, die reinigt Hij, opdat zij meer vrucht drage.' Een vruchtdragende wijnstok heeft reiniging nodig. Wat moeten wij daarvoor verstaan? Een wijngaardenier noemt het reinigen ook wel krenten. Wat is nu eigenlijk krenten? Wanneer de rank zijn kleine druifjes laat zien moet de rank bewerkt worden. De overtollige en onvruchtbare druifjes moeten uit de trosjes geknipt worden. Waarom is dat nodig? Wel, opdat de andere druiven niet te klein zullen blijven en de volle sappen in zich kunnen opnemen.

'Al wie vrucht draagt, die reinigt Hij, opdat zij meer vrucht drage.' Er is in het leven van Gods kinderen nog zoveel wat onvruchtbaar is en wat zij voor vrucht aanzien. Er is nog zoveel vleselijkheid wat voor geestelijkheid wordt aangezien. Het doorgaande werk van levensvernieuwing en levensheiliging is zo nodig. In de weg van heiligmaking leven Gods kinderen in: 'Ik wist niet dat mijn tere ziel, zoveel van het aardse overhield.' Er is nog zoveel inklevende verdorvenheid en ongerechtigheid. Wat is de Geest van ontdekking en ontbloting toch nodig om te zien wie wij zijn en blijven in onszelf. Paulus heeft het zo duidelijk geschreven vanuit de doorleving. De strijd tussen vlees en geest. Rom. 7:18-19: 'Want ik weet, dat in mij, dat is, in mijn vlees, geen goed woont; want het willen is wel bij mij, maar het goede te doen, dat vind ik niet. Want het goede dat ik wil, doe ik niet, maar het kwade, dat ik niet wil, dat doe ik.' Dat deed hem uitroepen: 'Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezès doods? Ik dank God, door Jezus Christus, onzen Heere.' Waarom dankte hij God, door Jezus Christus? Omdat God Zijn Zoon niet alleen gegeven heeft tot rechtvaardigmaking maar ook tot heiligmaking.

Volk des Heeren, Hij geve u Christus

te benodigen tot uw heiligmaking. Om tot Hem uitgedreven te worden, de geopende Fontein tegen de zonde en de onreinheid, en in Hem verzoeening te krijgen van alle zonden. Wat wordt Christus, de ware Wijnstok dan noodzakelijk, dierbaar, beminnelijk en onmisbaar tot zaligheid.

'Opdat zij meer vrucht drage.' Opdat er na het krenten volle en sappige druiventrossen zullen volgroeien om afgesneden en gegeten te worden. En nu zal de Kerk die vrucht niet van zichzelf voortbrengen. Als wij in onszelf nog zoeken dan vinden wij enkel de dood en de onvruchtbaarheid. 'Uit u worde geen vrucht meer in der eeuwigheid.' Dat is een levensles! Geen goede gedachte, geen goed woord, geen goed werk van ons meer. En toch zal de Kerk vruchten voortbrengen. Onze Heidelberger heeft het zo treffend verwoord in antwoord 64: 'Want het is onmogelijk, dat, zo wie Christus door een waar geloof ingeplant is, (hier hebben wij dus, de inlijving van de zondaar in de ware Wijnstok) niet zou voortbrengen vruchten der dankbaarheid.'

'Opdat zij meer vrucht drage.' De vrucht is door Jezus Christus aan-

gebracht. 'Uw vrucht wordt uit Mij gevonden.' Christus heeft de bittere vruchten van de zonde en de dood voor de Zijnen gesmaakt. Maar Hij heeft ook de zoete en volle vruchten voor Zijn Kerk aangebracht. Vrede met God door het bloed des kruises. Rust in de ziel door de Rustaanbrenger. Hebben wij die vrucht al gesmaakt? 'En Zijn vrucht is mijn gehemelte zoet. 'En alles wat aan Hem is, is gans begeerlijk.' Daarop ziende heeft de bruid gebeden: 'O, dat mijn Liefste tot Zijn hofkwame, en ate zijn edele vruchten!'

Zijn wij al een rank van de ware Wijnstok? Hoe kunt u dat weten? Dan komt er een breken met de zonde. De vrucht van het nieuwe leven is levensvernieuwing en heiliging. Wat zijn uw vruchten?

Lezer(es), onderzoek uzelf! Smeek de Heere om de vernieuwing van uw hart, de inlijving in Christus door een waar geloof. Nu kan de Heere dode ranken van Adam nog inlijven in Christus, de ware Wijnstok. Er is wel haast bij. 'Alle rank, die in Mij geen vrucht draagt, die neemt Hij weg.'

Urk,

ds. J. van Belzen

1

Verhalen van vroeger

Ds. L.G.C. Ledeboer (1808-1863) werd in 1841 afgezet als predikant van de Hervormde gemeente te Benthuizen. Hij bleef echter preken. Elke 'onwettige' samenkomst leverde een boete op, en toen Ledeboer weigerde die boeten te betalen, werd hij eerst gegijzeld en daarna evangengezet. In totaal heeft hij anderhalf jaar in de gevangenis in Leiden doorgebracht. Vanuit de gevangenis schrijft hij op 3 oktober 1844 een brief aan een vriend.

'Geloof niet een iegelijke geest, maar beproeft de geesten, of zij uit God zijn'. Daarmee begint hij zijn brief. Op een kernachtige wijze noemt hij vervolgens de dingen bij hun naam. Dan komt hij ook bij zichzelf terecht en hij schrijft: 'En misschien is de booste en verkeerdste en hoogmoedigste geest in mijzelf, zonder dit te weten of te bedenken. Doorgrond mij, o Heere,

en ken mijn hart; beproef mij en ken mijn gedachten. En zie, of er bij mij een schadelijke weg zij, en leid mij op de eeuwige weg'.

Ledeboer schreef onder meer het volgende:

Zeker zijn deze volgende verkeerde geesten.

Ten eerste: Het oude beminnen omdat het oud is, en het nieuwe verwerpen omdat het nieuw is.

Ten tweede: Anderen niet te kunnen dragen in dingen die wij met het Woord Gods niet kunnen bewijzen.

Ten derde: De Geest aan banden leggen. Het Woord naar onze mening, gedachten en gevoel uitleggen, verstaan en toepassen.

Ten vierde: Ons maar bij enige weinigen bepalen en het Evangelie monopoliseren, dat is: er een alleenhandel van maken.

De goede Geest

Ten vijfde: Zeggen: dat en dat en dat moet gij eerst doen eer dat gij tot Christus komen kunt. Dat evenzo ongerijmd is als te zeggen: gij moet eerst schoon zijn om gewassen te kunnen worden. Eerst gekleed worden om gekleed te kunnen worden, enzovoort.

Ten zesde: Het Evangelie niet aan allen te verkondigen, schoon het alleen is voor de uitverkorenen. Maar dat weet de Heere, naar de raad Zijns

**Doorgrond mij, o Heere,
en ken mijn hart; beproef
mij en ken mijn gedachten.
En zie, of er bij mij een
schadelijke weg zij, en leid
mij op de eeuwige weg.**

willens, te voren bepaald wat geschieden zou. Maar wij zien dit doorgaans eerst achteraf. Men mag niet bij- noch afdoen, maar de volle raad Gods verkondigen. De verborgen dingen zijn voor den Heere onze God, maar de geopenbaarde zijn voor ons en voor onze kinderen.

Ten zevende: Wanneer er een driftige, voorbarige, eigenwillige en doordrijvende geest in ons is, die ons niet toelaat de zaken wel te overwegen, te wikken en te overleggen. Als Petrus deed. Handelingen 12 vers 12: En als hij alles overlegd had, enzovoort.

(wordt vervolgd)

Ds. L.G.C. Ledeboer (1808-1863) werd in 1841 afgezet als predikant van de Hervormde gemeente te Benthuizen.

*'Leer mij Uw welbehagen doen, want Gij zijt mijn God;
Uw goede Geest geleide mij in een effen land.'*

Psalm 143:10

De dichter van Psalm 143 noemt de Heilige Geest de "goede Geest". Het woordje "goed" kennen wij in diverse betekenissen. Het kan zien op iets waar geen gebreken aan kleven. Nu is alles van deze aarde natuurlijk aan slijtage onderhevig. Op veel dingen van deze wereld staat een houdbaarheidsdatum. Dus iets kan nu "goed" zijn, maar over enige tijd niet meer. We kunnen ook spreken over iets dat "volmaakt goed" is, maar ook "volmaakt goed" blijft. En dat is alleen God. In God is geen enkel gebrek te vinden, en dat zal ook nooit het geval zijn.

Nu is alles wat bij de Heere vandaan komt ook goed. Zou er immers iets verkeerd bij God vandaan kunnen komen? Jakobus zegt ervan: 'Alle goede gave en alle volmaakte gift is van boven, van den Vader der lichten afkomende, bij Welken geen verandering is of schaduw van omkering'.

Maar onder "goed" kunnen we ook verstaan: goedertierenheid. Wat dat betreft doet de Heere goed aan alle schepselen. De dichter zegt ervan in Psalm 33:5: 'Hij heeft gerechtigheid en gericht lief; de aarde is vol van de goedertierenheid des HEEREN'. En in Psalm 104:27 en 28 lezen we: 'Zij alle wachten op U, dat Gij hun hun spijs geeft te zijner tijd. Geeft Gij ze hun, zij vergaderen ze; doet Gij Uw hand open, zij worden met goed verzadigd'. Dus, duidelijk is dat de Heere in Zijn algemene goedheid voor Zijn schepselen zorgt.

Maar nu is er nog een bijzondere goedheid die de Heere door Zijn Geest in het leven van mensen gaat verheerlijken. Daar spreekt de dichter van Psalm 73 van, wanneer hij zegt in vers 1: 'Een psalm van Asaf. Immers is God Israël goed, dengenen die rein van hart zijn'.

Het is immers de Geest des Heeren Die de mens gaat wederbaren en leiden in alle waarheid. Om de leiding van die goede Geest was de dichter van Psalm 143 verlegen. Hij wist daarvan: Die zal mij leiden in een effen land.

Zijn wij ook verlegen om de leiding van die goede Geest?

Ermelo, ds. P. Melis

Gezeten over de watervloed

60 jaar geleden

'We hopen van harte dat het jullie allen welgaat.' Dagenlang zat de familie Simonse al in spanning: Nederland was getroffen door een watersnood; hoe zou het met de familie in Zeeland zijn? De gebeurtenissen maakten diepe indruk: 'Wat zal een nietig mens doen tegen de almacht Gods?'

Als een dief in de nacht overviel de stormvloed op 1 februari 1953 de lage landen langs de Noordzee. Dijken braken, het land dat ze hadden moeten beschermen, werd verwoest, en onder mens en dier vielen grote aantallen slachtoffers. Niet alleen de Zeeuwse en Zuid-Hollandse eilanden werden geteisterd, ook het omringende gebied viel ten prooi aan het water. Op Texel kostte de watersnood eveneens mensenlevens.

Door een gebrek aan communicatiemiddelen bleef de rest van het land lang onkundig van de Ramp die zich had voltrokken, en ook de volgende dagen was de omvang ervan nauwelijks te overzien. Ook de Zeeuwen die naar de pas drooggelegde Noordoostpolder waren 'geëmigreerd', snakten naar nieuws over de eilanden waar ze vandaan kwamen en waar nog veel familieleden woonden.

Noodgeschrei

De familie J. Simonse was in mei 1951 van Aagtekerke naar Luttelgeest verhuisd. Het gezin kerkte er in de Gere-

formeerde Gemeente van Marknesse; later in Emmeloord. Op de rampzondag bulderde de storm over het nog kale land, maar de polder bleef droog. Twee dagen later vatte zowel vader als moeder de pen op om te informeren naar het welzijn van de familie op Walcheren. 'Nog gespaard tot op deez' ogenblikken doen we jullie deze letteren', schreef mevrouw Simonse. 'De afstand zo groot van elkander en de gebeurtenissen zoveel en droevig. We hopen van harte dat het jullie allen welgaat. De berichten die we van anderen horen, zijn dat Walcheren niet veel geleden heeft. We weten ook niet zoveel, daar we het van horen zeggen moeten doen'.

We kunnen 'nog onze redelijke welstand melden, in onderscheid van zoveel anderen', schreef haar man aan de familie in Aagtekerke. 'Wat heeft ons land toch een ramp getroffen', verzuchtte hij. 'Ten koste van zoveel mensenlevens, om van het andere - vee en financieel opzicht - maar niet te spreken. Voor hoeveel mensen zal de dood (en dat zo onverwacht, daar ze gewoon zoals elke avond zich ter ruste begaven) snellijk overkomen zijn'.

Een groot gebied was getroffen. 'We hebben ook nog in spanning gezeten over Walcheren, daar er steeds geen berichten over doorkwamen'. Dat vroegere eiland was echter grotendeels droog gebleven. 'We wachten dan spoedig een berichtje van jul-

lie terug en hopen dat de familie het goed maakt, want wat zit men dus gauw in de ellende'.

Behalve op Texel hadden de dijken rond IJsselmeer en Waddenzee het gehouden. 'De Afsluitdijk ook', schreef mevrouw Simonse. 'De bewaking was er wel bij, maar wat zal een nietig mens doen tegen de almacht Gods? Dat er toch eens van diegenen die in de nood zitten een noodgeschrei mag opgaan tot Hem'.

Lege plaatsen

De brieven gingen op de post. Het duurde wel even voordat er antwoord kwam, want de postvoorziening was danig ontregeld. Zoals álles ontregeld was.

Uit de brieven van vader en moeder Simonse spreekt onzekerheid over het welzijn van de familie en een besef van de afhankelijkheid van de mens. Er ging een sprake uit van de gebeurtenissen. Daarop werd in die weken steeds gewezen, in gesprekken, in preken en in kerkelijke bladen. In de Gereformeerde Gemeenten kregen 25 kerkgebouwen min of meer met wateroverlast te maken. Er vielen lege plaatsen, soms véél lege plaatsen. Van de 1837 officieel geregistreerde slachtoffers behoorden er 131 (meer dan 7 procent) tot de Gereformeerde Gemeenten, van wie 73 tot de gemeente in Nieuwerkerk. Slachtoffers van alle leeftijden, van een 84-jarige vrouw in Kruiningen tot een jongetje uit Nieuwerkerk dat op een vlot werd geboren en in de ijzige koude na enkele uren overleed. Sommige lichamen zijn nooit teruggevonden. De Ramp sloeg wonden die bleven schrijnen.

Boodschap

De redactie van de prekenreeks "Uit de schat des Woords" besloot de af-

De bewaking was er wel bij, maar wat zal een nietig mens doen tegen de almacht Gods? Dat er toch eens van diegenen die in de nood zitten een noodgeschrei mag opgaan tot Hem.

levering van 15 maart 1953 aan de watersnood te wijden. Het was een toepasselijk tijdwoord, door ds. M. van de Ketterij als biddagpreek uitgesproken in de gemeente van Alblasserdam.

'De heerschappij des Heeren over de watervloed', staat als titel op het nu vergeelde papier. De predikant koos Psalm 29:10 tot tekst: 'De Heere heeft gezeten over de watervloed; ja de Heere zit, Koning in eeuwigheid'.

Ds. Van de Ketterij wees erop dat Gods stem in de oordelen kon worden beluisterd. Die oordelen werden gevreesd vanuit het oosten: de dreiging van het Oost-Europese communisme ten tijde van de Koude Oorlog. 'Wij zagen naar het oosten; en hadden er geen erg in dat het uit het westen kwam. Wie had er erg in dat God de wateren der zee zou samenroepen en

op de vleugelen des winds zou gaan wandelen? De vruchtbare plaatsen des lands zijn in waterpoelen veranderd geworden, en de wateren der zee heeft Hij uitgegoten op het droge. De berichten die wij ontvingen, meldden ons dat duizenden bij duizenden in rouw zijn gedompeld geworden, en honderden bij honderden zijn verdronken. O, wat heeft de Leeuw gebruld! Wie zou niet vrezem?'

Alblasserdam was gespaard gebleven; daar wees de predikant ook op. Het had allemaal nog erger kunnen zijn. En wat brachten de oordelen nu teweeg? Ze zouden tot verootmoediging moeten leiden.

Hoe vergankelijk was al het aardse gebleken. 'Dat wij toch in alles meer onze afhankelijkheid bemerken mochten, en meer werken mochten om de spijze die blijft tot in het eeu-

wige leven. Christus zit als Koning in eeuwigheid. Hij heeft voor eeuwig en altoos de heerschappij in Zijn handen, ook in de onrustigste tijden'.

Er waren er ook van Gods kinderen omgekomen. 'Als ik denk aan die godzaligen, steunpilaren in Gods kerk, wie had kunnen denken dat de Heere hen daarvoor overhad, dat zij zulk een schrille dood zouden sterven en mede in het oordeel weggaan? Ze hebben hun graf in de golven gevonden, waar toch enerlei wedervaart de rechtvaardigen en de goddelozen. Het is niet tegen Gods Woord, en wij kunnen maar niet bezien wat de Heere met Zijn Kerk voorheeft. En als wij alles aanschouwen, kunnen wij hen met jaloesheid nastaren, want zij zijn de strijd te boven'.

Scherpenzeel,

L. Vogelaar

Even maar...

Zo werkt God altijd

Niet allen in ons Duitse Troostboek, maar ook in de Dordtse Leerregels wordt zo duidelijk beleiden, hoe de weg naar Jezus is. Volgens de Schriften en dus ook naar het hart van Jeruzalem. Want er is in de Leerregels van Dordt een hoofdstuk dat bedoeld is om de weg naar de Middelaar confessioneel voor te houden. Opmerkelijk is dat hoofdstuk drie van de Remonstrantie niet iets bevatte, dat tegenspraak vroeg. Daar worden rechtzinnige woorden gebruikt, die op zich waar zijn. Maar in hoofdstuk vier bleek dat het werk van de Heilig Geest wederstandelijk zou zijn. Dat houdt in, wanneer een mens het Geesteswerk niet wenst, dan gebeurt het niet. En door deze dwaling komt hoofdstuk drie ook in een totaal ander licht te staan. Men bleek ook toen de woorden wel te gebruiken, maar er een andere inhoud aan te geven. Vandaar de reactie van onze vaders in Dordt om deze twee hoofdstukken samen te nemen en daar in één hoofdstuk - met de eigenaardige aanduiding - 3/4 op te reageren. Een wezenlijk hoofdstuk met als ondertitel: 'van

des mensen verdorvenheid en de bekering tot God en de manier van dezen'. Anders gezegd: hoe kom ik bij Jezus? Een hoofdstuk dat over de waarachtige bekering tot God spreekt en ook: de manier van deze bekering. Dus hoe gaat dat nu *altijd*, als Gods een mens bekeert? Opvallend, want er wordt al gauw gezegd, dat de Heere dat op allerlei manieren kan doen. Inderdaad moeten we bedenken, dat de *wegen* waarlangs de Heilige Geest de bekering werkt vrijmachtig en onderscheiden zijn. Maar *wezenlijk* beleeft iedere zondaar dezelfde zaken. Nu, daarover gaat het in dit hoofdstuk 3/4. Een hoofdstuk waar zo veel remonstrantse gevoelens en praktijken overeenkomstig de Schrift worden weersproken. Praktijken toen en nu! Het gaat daar met name om in 11 tot 13: over de wedergeboorte en de kennis van de Zaligmaker. Hoe de wedergeboorte gaat (11), wat de wedergeboorte inhoudt (12) en waaruit de wedergeboorte blijkt (13). Zó gaat het dus - bij alle onderscheiding tussen Gods kinderen - bij iedereen die door God en tot God bekeerd wordt. Voor u samengevat:

- In 3/4, 11 staan tien werkwoorden, waarvan alléén God het onderwerp is. Het is uitsluitend Zijn (genade)werk: **Hij** doet prediken, verlicht, dringt in, opent, vermurwt, besnijdt, stort in, maakt (levend, goed, gewillig, gehoorzaam), beweegt en sterkt.
- In 3/4, 12 lezen we met vijf uitdrukkingen een omschrijving voor dit genadewerk: dit is die wedergeboorte, vernieuwing, nieuwe schepping, opwekking uit de doden en levendmaking.
- Ook in 3/4, 12 vervolgens met zes kernwoorden de beschrijving hoe deze Geesteswerking is: bovennatuurlijk, krachtig, zoet, wonderbaar, verborgen, onuitsprekelijk.
- Tenslotte in 3/4, 13 een afsluiting van dit centrale gedeelte in onze belijdenis met: 'dat ze weten en gevoelen, dat zij door deze genade Gods met het hart geloven en hun Zaligmaker liefhebben'.

Zo werkt God altijd, in 1618 en 2013! Lees dit gedeelte van onze belijdenis toch biddend.

v. A.

Verwarring en perspectief

Geacht of geminacht - ambtsdragers en gezag

In de Twaalf artikelen des geloofs belijdt de kerk "de gemeenschap der heiligen". Paulus gebruikte dat woord ook in de zegenbede: 'De genade van den Heere Jezus Christus, en de liefde van God, en de gemeenschap des Heiligen Geestes, zij met u allen. Amen' (2 Kor. 13:13). Gemeenschap, koinonia, is een heel wezenlijk aspect van het kerk-zijn. Het begrip gemeenschap heeft te maken met broederschap en met eenheid van gevoelen in liefde.

Het in het vorige artikel gesignaleerde uiteenvallen van de maatschappij in individuele atomen gaat de kerk niet voorbij. Het beschadigt de reeds genoemde gemeenschap. De klassieke uniformiteit maakt van lieverlee ook in de kerk gaandeweg plaats voor individualisering en een grote verscheidenheid aan meningen. Binnen dit proces verliest het ambt gezag. Kerk en zuil raken hun greep kwijt op de oude, gemeenschappelijke waarden op het terrein van de ethiek en de geloofsleer. Het lijkt er soms op dat ook de kerk een soort democratie moet worden.

Handen en voeten

Hoe krijgt dat handen en voeten? Soms stuiten ambtsdragers tijdens huisbezoek op argumenten als: 'Er staat toch in de Bijbel: 'Wij kennen ten dele?' Nou dan? Een ander kan toch ook wel een stuk van de waarheid hebben? Denkt u echt dat wij het alleen bij het rechte eind hebben?' Het risico is niet denkbeeldig dat zulke leden vroeg of laat een ander kerkelijk onderdak zoeken met meer 'speelruimte'.

Of iemand zegt tegen de ambtsdrager: 'Nou, kijk: 'Ik voel het zo...', en dan net andersom als de predikant of de ouderling. En dat 'ik voel het zo' laat zich niet overtuigen door aan de Bijbel ontleende argumenten. Dat is heel typerend voor de huidige cultuur. Overigens kan een ambtsdrager zichzelf op zo'n moment even vergeeten en dogma's proclameren die het

Er is sprake van veel vorm. Zijn er in de gemeente en in de kerkenraad mensen te vinden op wie men jaloers kan worden?

hart van de ander niet bereiken. Niet slechts de heersende cultuur, maar ook de kerk en haar ambten dragen verantwoordelijkheid en schuld.

Iemand zegt bij een huisbezoek op voorhand: 'U oordeelt nog al makkelijk! Ik wil best iets zeggen, maar ik zit niet verlegen om uw commentaar'. Of een andere situatie: de catechiserende ambtsdrager geeft een bijbelse visie op het chiliasme. Een zeventienjarige catechisant antwoordt midden in de groep: 'Mijnheer, ik respecteer uw mening, maar ik denk er anders over'. Geen argumenten. Einde verhaal.

Openingen

Er is ook een andere kant: de veranderde cultuur kan nieuwe openingen bieden. In het tweede artikel kwam aan de orde dat ambtsdragers een jaloersmakende voorbeeldfunctie hebben! 'Betoon uzelf in alles een voorbeeld van goede werken' (Titus 2:7,8), Paulus begeerde Joden jaloers te maken, opdat hij 'enigen uit hen behouden mocht' (Rom. 11:14). Jongeren en ouderen voelen zich vaak meer vrij om dingen te zeggen, te vragen. Ze durven hun mond open te doen. Die vrijmoedigheid biedt soms ongedachte mogelijkheden.

Een ouderling raakte tijdens de catechisatie in een discussie en zei eerlijk: 'Jongens, ik kan het niet winnen, maar ik zal jullie vertellen wat er gebeurde toen ik voor het eerst in m'n leven oog kreeg voor de Heere Jezus'. Hij sprak daarover en besloot zijn verhaal met: 'Als jullie bij de Koran willen leven of bij de Veda's, ga dan je gang maar. Maar met deze Jezus, daar kan ik mee leven en daar wil ik mee sterven'. Alle discussies stopten. Er groeide een positieve relatie.

Een eeuw eerder hadden de catechisanten mogelijk dezelfde vraag gekoesterd, zonder deze uit te spreken. Nu ontstond er opening om te spreken over één van de meest essentiële teksten van Paulus: 'Het heeft God behaagd Zijn Zoon in mij te openbaren' (Gal. 1:16).

Perspectief

De een zal het de tijdgeest noemen. De ander spreekt over de postmoderne cultuur. Het valt moeilijk te weerleggen dat de tanende achting voor het ambt en de ambtsdrager samenhangt met de manier waarop onze samenleving zich ontwikkelt. In een poging enig perspectief te vinden, stel ik een vraag. Kennen jongeren godvrezende identificatiefiguren aan wie ze zich kunnen spiegelen?

Er is sprake van veel vorm. Zijn er in de gemeente en in de kerkenraad mensen te vinden op wie men jaloers kan worden? Omdat zij leesbare brieven zijn van Christus? Mensen die kunnen vertellen hoe zij door de worsteling van hun leven, door hun eigen failliet, door hun doodsvonnissen heen God en een Zaligmaker vonden? Vroeger spraken wij over zulke mensen als over mensen met oefeningen in de genade. Laten zij het 'goud' nog zien?

Ik herinner mij hoe nu wijlen ds. A. F. Honkoop ooit zo iets opmerkte als: Wij kunnen ons nu wel bezorgd maken over het geringe aantal door God geroepen predikanten. Maar laten wij ook niet het belang vergeten, de noodzaak, van ouderlingen en diakenen die weet hebben van oefeningen in de genade. Dat is de keerzijde van de invloed van de postmoderne cultuur.

(slot)

G. Roos,

Kampen

Samenwoners in de kerk

Het aantal huwelijkssluitingen in Nederland neemt duidelijk af. In 1970 waren dat er 123.000, in 1990 altijd nog 96.000, terwijl het aantal huwelijken dat vorig jaar gesloten werd waarschijnlijk minder dan 70.000 zal zijn. En dat terwijl de bevolking van ons land in die jaren toch behoorlijk is gegroeid.

De oorzaak daarvan is niet moeilijk te achterhalen. Voor velen hoeft het huwelijk niet meer. Zij gaan gewoon samenwonen zonder dat ze getrouwd zijn. Bovendien biedt de overheid tegenwoordig in de vorm van een geregistreerd partnerschap een aantrekkelijk alternatief. Als men toch tot een officieel huwelijk komt, is dat vaak nadat men al een poos heeft samengewoond. Een echte bruiloft heeft toch wel wat en als men al een kind heeft, of als er een op komst is, is het wel net zo gemakkelijk om getrouwd te zijn.

Die ontwikkeling, die zich ook in andere westerse landen voordoet, heeft duidelijk te maken met de secularisatie en de opkomst van een nieuwe seksuele moraal. De christelijke kerk (hetzij protestant of rooms-katholiek) verbond vanouds geslachtsverkeer aan het huwelijk. Datzelfde vind je trouwens ook bij moslims. Weliswaar kwam de praktijk lang niet altijd overeen met de norm, maar die norm bleef wel overeind staan. De overheid sloot zich daarbij aan.

Een inzetting van God

Ons huwelijksformulier betitelt het huwelijk als een inzetting van God, die Hem behaagt. 'Het is niet goed dat de mens alleen zij', zo klonk reeds in het paradijs (Gen. 2:18). De opdracht 'weest vruchtbaar en vermenigvuldigt' (Gen. 1:28) dient in de weg van het huwelijk gestalte te krijgen. In de derde plaats is het huwelijk gegeven om de seksualiteit te reguleren. Het huwelijksformulier zegt er van dat God het huwelijk heeft ingesteld 'opdat een iegelijk, alle onkuisheid en boze lusten vermijdende, met een goede en geruste consciëntie moge leven'.

Het huwelijk is dus niet zo maar iets wat een tijdlang in zwang was, maar wat nu niet meer zo nodig is, omdat er inmiddels aantrekkelijker alternatieven in beeld gekomen zijn. Het is dan ook te betreuren wanneer in de maatschappij de waarde van het huwelijk niet meer wordt beseft. Het is erg wanneer ook in de kerk steeds meer paren ongehuwd samenwonen. Maar nog erger is het wanneer dergelijk gedrag in de kerk goed gepraat wordt.

Dat laatste zie je tegenwoordig zelfs in de brede gereformeerde gezindte. Onlangs organiseerde de vrijgemaakte Gereformeerde Hogeschool in Zwolle een symposium over relaties en samenlevingsvormen binnen de christelijke gemeente. Daar werd heel relativerend gesproken over het huwelijk. De vrijgemaakte predikant ds. T. Vreugdenhil beklemtoonde dat kerken te veel in de ban zijn van de trouwring en te weinig in de ban van Jezus Christus met Zijn bevrijdend Evangelie. Is zo'n vergelijking terecht? In ieder geval geldt dat het Evangelie bevrijdt van de zondeschuld en niet van de gehoorzaamheid aan Gods geboden.

Missionaire gemeente

Ds. Vreugdenhil is verbonden aan een missionaire gemeente in Amstelveen. Daar heeft men te maken met kerkzoekers die samenwonen. Uiteraard moet daar met takt en wijsheid mee omgegaan worden, zoals dat ook het geval is met polygamie in zendingssituaties. Dat ongehuwd samenwonen voor deze mensen de gewoonste zaak van de wereld was, is te begrijpen. Maar wanneer dat voor hen de gewoonste zaak van de wereld blijft, is er natuurlijk wel iets mis. 'Die gij nu hebt, is uw man niet', zo zei Jezus tot de Samaritaanse vrouw die ook samenwoonde (Joh. 4:18).

Missionaire gemeenten die laagdrempelig willen zijn naar de buitenwereld, leiden er gemakkelijk toe dat de gereformeerde opvattingen inzake kerkgang, ambten, belijdenisgeschriften, doop en levenswandel worden afgezwakt of opgegeven. Zo was

Het is erg wanneer ook in de kerk steeds meer paren ongehuwd samenwonen. Maar nog erger is het wanneer dergelijk gedrag in de kerk goed gepraat wordt.

er vorig jaar in vrijgemaakte kring veel onrust over de missionaire gemeente Stroom in Amsterdam, die vrouwelijke ambtsdragers had en de gereformeerde belijdenis en met name de kinderdoop relativerde.

Maar ook in doorsnee gemeenten neemt het aantal samenwonenden toe. Dat geldt niet alleen voor de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt, maar ook bij de Nederlands gereformeerden of de christelijke gereformeerden. In de Protestantse Kerk in Nederland is ongehuwd samenwonen veelal een punt meer. In gereformeerde bondsgemeenten ligt dat gelukkig anders, al worstelt men daar ook met een brede rand van mensen met een werelds levenspatroon. En we moeten niet denken dat samenwonen aan de Gereformeerde Gemeenten voorbij gaat.

Uiteraard is het dan van belang hoe daar door kerkenraden en predikanten mee wordt omgegaan. Dit groeiende probleem, met name onder jongeren, vereist een pastorale benadering. Maar pastoraal is niet hetzelfde als toegeeflijk. Wat verkeerd en zondig is, moet men ook zo durven noemen. Uit een onderzoek van het Nederlands Dagblad bleek dat het voor een derde van de vrijgemaakte en de helft van de Nederlands gereformeerde predikanten te ver gaat om te stellen dat de Bijbel ongehuwd samenwonen verbiedt. Dat geldt ook van een op de vijf predikanten in de Christelijke Gereformeerde Kerken. Dat wijst op een ingrijpende verschuiving. Een halve generatie geleden oordeelde men daar anders over.

Wat is het verschil?

Geen wonder dat het voor steeds meer randkerkelijke maar ook voor kerkelijk meelevende jongeren in deze kerken geen punt meer is om bij elkaar in te trekken. In onze maatschappij is dat heel normaal en in de kerk doet men daarover niet echt moeilijk meer, zo redeneren ze. En

Gods voorzienigheid en onze verantwoordelijkheid

wat is eigenlijk het verschil tussen trouwen en samenwonen? Het gaat er toch om dat je van elkaar houdt. In de tijd van de Bijbel gingen zoveel dingen anders dan tegenwoordig.

Nu zijn er ongetwijfeld allerlei verschillen tussen toen en nu. Bovendien is het huwelijk een scheppingsordering, maar de ambtenaar van de burgerlijke stand is dat niet. In continentaal Europa is de huwelijksluiting in handen van de overheid. In de Angelsaksische wereld is de kerk meer in beeld.

Wezenlijk voor het huwelijk is echter dat de betrokkenen elkaar liefde en trouw beloven ten overstaan van hun familie, vrienden en de maatschappij. En dat tot de dood scheiding maakt. Die laatste notie is bij velen die gaan trouwen tegenwoordig niet meer duidelijk aanwezig. Door een ruime echtscheidingswetgeving heeft de overheid zelf dat besef onderuitgehaald.

Niettemin is er altijd nog een groot verschil tussen het aangaan van een huwelijk en gaan samenwonen. Dat laatste wordt gestempeld door voorlopigheid en vrijblijvendheid. Als het niet leuk meer is, gaat men zonder veel problemen uit elkaar. En toch leeft men met elkaar als man en vrouw.

Een samenwoningsrelatie wordt ook wel gezien als een voorfase van het huwelijk. Men wil uiteindelijk wel trouwen, maar men wil eerst kijken of men echt wel bij elkaar past. En bovendien sparen voor de bruiloft, die uiteraard een groots feest moet zijn. Maar wie de waarde en de betekenis van het huwelijk beseft en de vrije seksuele moraal verwerpt, zal een dergelijke proefperiode afwijzen. Bij een huwelijk van hen die eerst samengewoond hebben, is trouwens de kans op echtscheiding groter dan wanneer men dat niet gedaan heeft. Waar het besef van de waarde en de heiligheid van het huwelijk gaat verdwijnen, is het begrijpelijk dat andere relaties in beeld komen. Die sluiten meer aan bij de notie van de menselijke vrijheid, die tegenwoordig centraal staat. Je gaat je toch niet binden voor heel je leven! En het is onze zaak hoe we samenleven!

Als dat ook in de kerk doordringt, is dat erg. Dan is het nodig om je daar tegen te verzetten, in plaats dat predikanten en kerkenraden met de stroom van de tijd meegaan.

Apeldoorn,

C.S.L. Janse

Verzekeren

De vraag of verzekeren geoorloofd is, is voor velen reeds lang achterhaald. Ook in onze kringen. Men vindt het vanzelfsprekend dat men deelneemt aan de verplichte sociale verzekeringen, de volks- en werknemersverzekeringen. Men vindt het ook vanzelfsprekend dat men zich verzekerd tegen wettelijke aansprakelijkheid. Ook bezittingen worden verzekerd tegen brand, diefstal en stormschade. Voor velen is een ziektekostenverzekering en een levensverzekering heel gewoon.

Toch kunnen we ook hierbij vragen stellen.

1. Wat is de oorsprong van de verzekering? Het verzekeringswezen is vooral een product van de opkomst van het socialisme. In een tijd - negentiende eeuw - van ontevredenheid, een drang naar gelijkheid en nivellering van inkomen en bezit, heeft men door revolutionaire actie het sociale verzekeringsstelsel afgedwongen. Het is ook een product van een onchristelijk kapitalisme. Werkgevers, rijken, welgestelden, bekommerden zich niet om de armoede van laagbetaalde arbeiders met grote gezinnen. De oorsprong is dus onchristelijk. Het gevolg van een verwerpen van de bijbelse principes van enerzijds naastenliefde en anderzijds onderworpenheid aan Gods soevereine bedeling.

2. Wat is het principe van de verzekering? Het is gebaseerd op vertrouwen op het stelsel van zekerheden, ten koste van het vertrouwen op Gods soevereine beschikking in mijn leven. Als ik me niet onvoorwaardelijk aan Gods leiding kan overgeven en geloven dat Hij in Zijn Vaderlijke zorg mij van alle goed verzorgen en alle kwaad van mij weren of ten beste keren wil, dan zoek ik zekerheden buiten Hem.

3. Wat is mede de oorzaak van het ontstaan van het verzekeringsstelsel? Het feit dat in menige plaats de kerkelijke verantwoordelijkheid voor de armen niet werd verstaan. De armenzorg werd of geheel verwaarloosd, of ze werd beoefend zonder enige vorm van milddadigheid en liefde.

We weten dat er tijden waren dat vele

teer levende kinderen des Heeren geen vrijmoedigheid konden vinden om deel te nemen aan het verzekeringsstelsel. We weten ook dat ze er niet in beschaamd zijn geworden. Wonderlijk betoonde de Heere Zijn Vaderlijke onderhouding. Uw Vader die in de hemelen is, weet dat gij deze dingen behoeft. God belooft Zijn kinderen dat hun brood zeker zal zijn en hun wateren gewis. Datheen zingt: Hij draagt zorg voor hen en voor haar goed.

Kunnen wij elkaar verbieden om deel te nemen aan werknemers- en volksverzekeringen? Zover willen en mogen we niet gaan. We kunnen niet over elkaars geweten heersen. We kunnen elkaar immers geen Godsvertrouwen opdringen. Wel heeft ieder persoonlijk rekenschap te geven van zijn daden. Niet in de eerste plaats voor mensen, maar voor God en zijn eigen geweten. De Heere wil Zijn kinderen soms juist door onthouding van aardse zekerheden oefenen. Hij wil hen daardoor doen zien dat Hij hun vertrouwen in Hem nooit beschaamt. Hij wil hen erdoor leren dat Hij machtig en gewillig is hun nooddrift te vervullen. Hij wil hen erdoor doen ondervinden hoe groot de kracht is van het zaligmakende geloof. Hij wil hen er ook door leren wie zij zijn en blijven in hun vele twijfelingen en wantrouwen. Hij wil hen erdoor doen zien uit welke Bron hun tijdelijke onderhouding komt, Gods rechterhand. Hij wil er ook door bewerken dat de gemeenschap der heiligen beoefend wordt, zodat ze elkaars noden kennen en meedragen. Hij wil hen erdoor doen blikken in de vastheid van Zijn beloften, die Hij in het genadeverbond aan hen vermaakte. Hij wil hen erdoor brengen bij de ze-

Verzekeren is gebaseerd op vertrouwen op het stelsel van zekerheden, ten koste van het vertrouwen op Gods soevereine beschikking in mijn leven.

kerheid van dat verbond, dat Hij in hun kinderdoop aan hen verzegelde en door heel hun leven vervult.

Inenten

Ons tweede onderwerp is het inenten of vaccineren. Is het geoorloofd om door middel van een ziekteverwekker, die in verzwakte vorm in het lichaam wordt gespoten, onszelf te vrijwaren voor een ziekte? Zoals reeds gezegd: In Kuyperiaanse kringen was en is men hierover duidelijk. Het is, zeggen zij, een van God in de schepping gegeven middel om ons te beschermen. In afgescheiden en Ledeboeriaanse kerken was men vanouds andere gedachten toegedaan. Niet vanwege een vals-mystiek of lijdelijk standpunt, dat men maar alles over zich moet laten komen, met afwijzing van het gebruik der middelen. Maar vanwege het principe van de vaccinatie.

1. Men achtte dit in strijd met de belijdenis van Gods soevereine regering. Ziekte en gezondheid, zegt de Heidelbergse Catechismus, komen ons toe uit Zijn Vaderlijke hand. Nee, zeggen de uitvinders van het serum: wij hebben het nu in onze hand. We hebben de stok, waarmee God ons slaat, Hem uit de hand gewrongen en verdedigen ons met die zelfde stok. Dit leidde in de praktijk tot het hoogmoedige, atheïstische gevoelen: Er is geen God.

2. Men achtte het in strijd met het kinderlijk vertrouwen op Gods beschikking in en over ons leven. Weten wij welke ziekte God ons zal toeschikken? Weten wij wat Zijn bedoeling is met de ziekten die Hij ons toeschikt? Kan ik dan me vrijwaren van een ziekte en tevens kinderlijk vertrouwen op Gods wijze besturing in het doen toekomen van die ziekte en in het geloof, dat Hij dat doet tot mijn nut; dat alle dingen mij moeten medewerken ten goede?

3. Met achtte het in strijd met het kinderlijke gebedsleven. Het gebedsleven is een ootmoedig kennen en erkennen van de Bron van alle goed, een kennen en beleven van onze noden, een zoeken van een grond van verhooring buiten onszelf in Christus' toezeggingen. Kan ik met vrijmoedigheid zo het gebedsleven beoefenen, terwijl ik tevens voor mezelf bepaald heb dat ik van deze nood reeds gevrijwaard ben? Kan ik oprecht in mijn gebed zeggen 'Uw wil geschiede', terwijl ik dit in feite door mijn vooruitgrijpen op Gods wil, verloochen?

Orgaandonatie

Elke meerderjarige wordt door onze regering voor een keuze gesteld. Wil

men tijdens zijn leven of na zijn overlijden organen uit het lichaam beschikbaar stellen voor zijn medemens, die door ernstige ziekte of door andere oorzaken een orgaan heeft dat niet meer, of niet meer voldoende functioneert? Bijvoorbeeld een nier of lever of zelfs hart en longen. De medische wetenschap is zover gevorderd dat het mogelijk is om deze organen van het ene lichaam over te plaatsen in het andere lichaam. Daarmee kan het leven van degene die het orgaan ontvangt, middellijk worden verlengd.

We gaan nu even voorbij aan de medisch-ethische zijde van orgaantransplantatie, waarbij vragen aan de orde komen als: Wanneer is iemand gestorven? Wanneer kan het orgaan uit het lichaam van een 'overledene' worden verwijderd zonder zijn leven daarmee te bekorten?

Het gaat nu over de vraag of het transplanteren van organen een middel is dat God ons in Zijn voorzienigheid heeft gegeven om het leven te verlengen en of dat middel geoorloofd is.

Voor sommigen - ook in reformatische kring - is het nauwelijks een vraag. Men redeneert vanuit het gebod tot naastenliefde. Zelfs redeneert men dat Jezus Zijn gehele lichaam of gehele leven gegeven heeft voor ons mensen. Mogen wij dan niet een deel van ons lichaam afstaan om een ander te helpen? Men ziet het zelfs als een verplichting. Anderen wijzen dit beslist af. De Jehova's Getuigen gaan zelfs zover dat ze het toepassen van bloedtransfusie veroordelen.

We moeten ons afvragen: Wie is eigenaar van ons lichaam? Zijn we dat zelf? Kunnen we er zomaar vrij over beschikken? Is de mens zo soeverein, dat hij zelf die keuze kan maken? Hebben we niet op zijn minst de toestemming van de eigenaar nodig?

We belijden in Zondag 1 van onze HC, dat 'ik met lichaam en ziel, beide in het leven en sterven, niet meer mijn, maar mijns getrouwen Zaligmakers, Jezus Christus eigen ben, Die mij met Zijn dierbaar bloed voor al mijn zonden gekocht heeft'. Hij heeft ook het lichaam van de Zijnen gekocht.

Smytegelt vergelijkt in een preek over 1 Petrus 1:17 ons leven in de wereld, in de kerk en ook in ons lichaam bij een gehuurde woning. De huur wordt eenmaal opgezegd. Laten we deze vergelijking eens vasthouden. Als we een woning huren, mogen we dan een onderdeel, bijvoorbeeld de keuken, eruit slopen en aan een ander geven? Zou de eigenaar ons daar niet op aanspreken? Moet ik die woning niet opleve-

ren, zoals ik die betrokken heb? Als ik er iets uit verwijder, zou ik dan niet op zijn minst de toestemming van de eigenaar moeten vragen en krijgen?

Moeten we zo niet tot de conclusie komen dat orgaantransplantatie niet per definitie verboden is, maar dat het alleen kan en mag met toestemming van de Eigenaar. Met andere woorden: de beslissing moet in biddend opzien tot God genomen worden. We moeten de overtuiging hebben dat God er Zijn goedkeuring over geeft.

We moeten ons daarbij goed realiseren dat dit niet alleen geldt voor het afstaan van een orgaan, maar ook voor het ontvangen ervan.

Wij stellen dus vast dat we verantwoordelijk zijn voor het gebruik van de geoorloofde middelen. Dat er middelen zijn, die we moeten gebruiken. Dat er middelen zijn, die we niet mogen gebruiken. En dat er middelen zijn, waartegen bezwaren zijn, die niet door ieder op gelijke wijze worden gedeeld. We zouden in het algemeen kunnen zeggen dat we het gebruik van de middelen willen begrenzen, en wel door twee dingen:

1. Door het principe van de middelen. In sommige middelen ontdekken wij een principe, dat gebaseerd is op onbijbelse standpunten en zijn oorsprong vindt in onbijbelse uitgangspunten. Uitgangspunten die Gods beleid in het leven van de mens willen doorkruisen en vooruit willen grijpen op Gods voorzienigheid. Dit is een meer *objectief* motief.

2. Door de begeerte en de innerlijke drang van het nieuwe leven om in een kinderlijk vertrouwen op Zijn alwijze en onnaspeurlijke leiding ons lot en leven onvoorwaardelijk in Zijn hand te stellen. Dit is een meer *subjectief* motief.

Gods voorzienigheid is tot nut. Onze Heidelbergse Catechismus verwoordt het zo treffend: 'Dat wij in alle tegenwoordig geduldig, in voorspoed dankbaar zijn mogen, en in alles wat ons nog toekomen kan een goed toevorst hebben op onze getrouwe God en Vader, dat ons geen schepsel van Zijn liefde scheiden zal, aangezien alle schepselen alzo in Zijn hand zijn, dat zij tegen Zijn wil, zich noch roeren, noch bewegen kunnen'.

De Heere schenke ons allen die genade, om uit dat kinderlijk geloof te leven.

(slot)

Stolwijk,

ds. G. Hoogerland

Ruim baan voor de Schrift! - minder voor de belijdenis?

Op 29 juli vorig jaar mocht Jan van Doleweerd de doctorstitel in ontvangst nemen aan de Vrije Universiteit te Amsterdam. Hij promoveerde op een proefschrift dat inmiddels bij uitgeverij de Banier verschenen is onder de titel Viva Vox Dei (de levende stem van God). We willen de nieuwe doctor van harte gelukwensen met deze prestatie. Zijn diepgavende studie geeft blijk van een grote belesenheid, een sterk analytisch vermogen en een innerlijke betrokkenheid op het onderwerp waarover hij schrijft.

Dit laatste hoeft ons niet te verbazen. Van Doleweerd was vele jaren werkzaam in Ecuador, was in Nederland toerustingswerker in dienst van de Zending en wordt door de ZGG uitgezonden naar Bali om daar werkzaam te zijn aan een theologische opleiding. Graag willen we hier in twee artikelen aandacht geven aan zijn onderzoek vanwege het belang daarvan, zowel voor het zendingswerk over de grenzen, alsook voor de uitleg van Gods Woord in ons eigen kerkelijk leven. Van Doleweerd heeft met zijn studie namelijk beide kringen op het oog.

De helderheid van de Schrift

Zoals de ondertitel van de dissertatie aangeeft, gaat het “over de betekenis van de autopistie van de Schrift voor zending en Schriftuitleg in de gereformeerde bevindelijke traditie”. Dat is een hele mond vol. Het woordje “zending” springt er uit. In de zending gaat het om de overdracht van de Schrift aan mensen die daarvan verstoken waren. Het is daarbij van groot belang dat deze mensen de Bijbel gaan lezen in hun eigen taal. In zijn overzicht van de gereformeerde zendingsgeschiedenis moet Van Doleweerd concluderen dat de Bijbel vaak niet is vertaald en dat vrijwel alle nadruk lag op overdracht van de leer. Hij betreurt dat. De Schrift moet immers de gelegenheid krijgen haar eigen werk te doen. Geloven wij niet in de “autopistie” van de Schrift? Anders gezegd, de Schrift is betrouwbaar in zichzelf. Wij belijden dat zij gezag heeft, niet omdat de kerk het zegt, maar omdat zij van God komt. Als Auteur van de Schrift geeft de Heilige Geest hiervan getuigenis in het hart.

Hij is het trouwens ook Die het Woord toepast in mensenlevens. Om die reden moet men Bijbellezers in een zendingssituatie niet te gauw in de rede vallen. Wij moeten de Tekst (van Doleweerd bedoelt de Schrift) laten uitspreken en tegelijk de lezer volledig recht doen. De Tekst staat wel voorop, maar ook de Bijbellezers heeft zijn inbreng. God spreekt immers tot mensen in hun eigen situatie. Aldus de promovendus.

Troebele interpretaties

Nu zou iemand kunnen vragen: “Dat klinkt mooi, maar welke garantie is er dat mensen in een andere cultuur niet komen tot een andere en zelfs afwijkende uitleg van de Schrift? Het kan natuurlijk zijn dat er nieuw licht valt op bepaalde passages, maar wellicht komen mensen ook tot heel verkeerde interpretaties en willekeurige toepassingen!”

Van dat laatste heeft ook de missioloog uit Driebergen weet. In het kader van zijn onderzoek heeft hij uit leden van de presbyteriaans gereformeerde kerk te Guayaquil in Ecuador (de kerk die ontstaan is uit ons zendingswerk) en uit mensen van enkele andere kerkverbanden een aantal leesgroepen samengesteld aan wie de gelijkenis van de verloren zoon werd voorgelegd. Het resultaat hiervan was enerzijds verrassend en verfrissend, maar anderzijds nogal ontmoedigend. De lezers betrokken de gelijkenis rechtstreeks op zichzelf en gingen er op hun manier creatief mee om, maar doorgaans gingen ze totaal voorbij aan het verband van de gelijkenis en de eigenlijke betekenis ervan. Niet zozeer de Tekst kwam aan het woord, maar de lezer.

In bevindelijk gereformeerde kring ontdekte Van Doleweerd het omgekeerde manco. Hij onderzocht verschillende publicaties over de omgang met de Schrift: *Het lezen van de Bijbel* van prof. J. van Bruggen, *Leer ons lezen; Bijbellezers met zegen* van drs. W.C. Meeuse, *Zin en mening; een bezinning op de uitleg van de Heilige Schrift* van ds. A. Moerkerken en *Lessen bij de Bron*, een bijbelmethode voor het middelbaar reformatorisch onderwijs, geschreven door drs. W. van Hoorn e.a. Waardering heeft de promovendus voor de nauwgezette exegetische, de leesregels die daarbij wor-

den gehanteerd (we spreken dan over hermeneutiek) en de stappen die worden gemaakt om een Schriftgedeelte te verstaan, maar hij ziet ook nadelen. In al deze publicaties worden onbedoeld blokkades opgeworpen voor een spontaan en levendig contact tussen de Schrift en de lezer. De Tekst blijft op een afstand staan, er wordt veel kennis van de geloofsleer bij de lezer verondersteld en het persoonlijke element komt onvoldoende aan bod. Uitleg van de voorwerpelijke waarheid en onderwerpelijke toepassing ervan komen te ver uit elkaar te liggen. Kortom, zowel de praktijk van de bijbellezers in de zendingcontext als de theorie van de bijbellesmethoden in eigen kring schieten tekort.

Driehoek

Om uit deze impasse te komen ontwerpt Van Doleweerd een driehoeksmodel. Hij pleit voor interactie tussen de Tekst (de Schrift) en de context. Met het laatste bedoelt hij het kader of denkraam waarin de Schrift wordt - en is - ontvangen en uitgelegd. De lezers in een land als Ecuador moeten immers bedenken dat zij niet de enigen of de eersten zijn die de Bijbel onder ogen krijgen. Er is al een eeuwenoude lees-traditie: die van de wereldwijde christelijke kerk. In deze traditie hebben ook de gereformeerde belijdenisgeschriften een plaats verkregen. Deze geschriften kunnen bewaren voor ontsporingen. Zij kunnen ook een correctie vormen op al te subjectieve uitleggingen en interpretaties. Van Doleweerd meent echter dat wij hier ontspannen mee kunnen omgaan. We hoeven echt niet in een kramp te schieten als mensen in een andere cultuur spontaan de Bijbel lezen en toepassen op zichzelf. We geloven toch in de - reeds eerder genoemde - autopistie van de Heilige Schrift? En heeft Christus niet beloofd dat Zijn Geest in al de waarheid zal leiden? Er is wel een grote kloof tussen de tijd en de cultuur van de Bijbelschrijvers en die van ons. Maar de Heilige Geest is machtig die kloof te overbruggen. Sprekend over het hermeneutische proces stelt Van Doleweerd dat er drie factoren (of variabelen) zijn die elk een eigen plaats innemen en elkaar, onder de leiding van Gods Geest, wederzijds kunnen bevruchten: de Tekst, de lezer en de context. Over elk van deze factoren wil ik in een volgend artikel iets zeggen. Daarmee wil ik tevens proberen te komen tot een beoordeling van dit boeiende proefschrift.

(wordt vervolgd)

Krabbendijke,

ds. C. Sonneveld

■ BEROEPINGSWERK

BEROEPEN

Te Randburg (Zuid-Afrika):

ds. G. Bredeweg te Barneveld-Zuid;

Te Rijssen-West:

ds. G.J.N. Moens te Meliskerke;

Te Rock Valley (VS):

ds. J.B. Zippro te Grand Rapids (VS);

Te Tholen: ds. G. van Manen te Elspeet.

■ AMBTSDRAGERSBIJENKOMST INZAKE PERSBELEID

Het deputaatschap Kerkelijke Dienstverlening heeft zich beraden hoe het de kerkenraden van dienst kan zijn ten opzichte van het omgaan met de pers. Daarom wordt er een viertal ambtsdragersconferenties (P.S. Noord-west is al geweest) gehouden. De heer P.W. Moens (V.G.S.) en de heer ir. S. de Bruijn (Erdee) zijn bereid gevonden u als kerkenraad hierover nader van advies te dienen.

Op 7 februari a.s. belegt het deputaatschap een ambtsdragerbijeenkomst voor de P.S. Zuid (ambtsdragers van een andere P.S. zijn ook welkom) in het Calvijn College, Klein Frankrijk 19, Goes, aavang 19.30 uur.

U kunt zich voor deze bijeenkomsten opgeven door u aan te melden bij het Kerkelijk Bureau, tel. (0348) 489900 of via kbgg@cbgg.nl. Wilt u bij uw aanmelding de volgende gegevens vermelden: naam, adres, tel.nr. en e-mailadres.

Deputaatschap

Kerkelijke Dienstverlening

■ VERSLAG VERGADERING CLASSIS GOES, 9 JANUARI 2013 IN SIONKERK GOES

De consulent van de roepende kerk Wolphaartsdijk, ds. C. van Krimpen, opent de vergadering. Hij laat zingen Ps. 118:7 en 8 en leest 2 Thess. 3:1-5. Vóór het gebed wordt eerst o.m. het volgende gememoreerd.

* Op 27 december 2012 was ouderling J. Hoogerland van Wolphaartsdijk 25 jaar ambtsdrager, eerst diaken en vanaf 3 april 2005 ouderling.

* Op 3 januari was ouderling J.J. Vos te Krabbendijke 25 jaar ambtsdrager, 1 jaar diaken en daarna ouderling.

* Op 1 januari was diaken A. van Stee te Yerseke 25 jaar diaken.

Na het gebed spreekt ds. Van Krimpen een openingswoord n.a.v. 2 Thess. 5:5: *Doch de Heere richte uw harten tot de liefde van God, en tot de lijdzaamheid van Christus.*

Het moderamen wordt als volgt samengesteld: preses: ds. C. van Krimpen; assessor: ds. C.J. Meeuse; scriba: oud. S. Boogaard en quaestor: oud. L.J. Goud.

Als afgevaardigden naar de vergadering van de Particuliere Synode op donderdag 11 april 2013 worden bij acclamatie aangewezen de drie predikanten: ds. C. van Krimpen, ds. C.J. Meeuse en ds. C. Sonneveld. Mede als afgevaardigden worden gekozen de ouderlingen: J.A. Blik, S. Boogaard, L.J. Goud, S.M. Huisen en P. van Vijven.

Verder vertelt evangelist A. van Setten iets over zijn werk in Merksem. Het werk wordt in het algemeen gesproken moeilijker. Er is meer sprake van tegenwerking, verbaal en non-verbaal. Op dit moment vraagt de nieuwe huisvesting veel aandacht. Het is de bedoeling dat op zondag 10 februari de eerste dienst wordt gehouden. Er is wat vertraging geweest omdat de overheid eisen stelde op het gebied van brandveiligheid. Het evangelisatiewerk mag verder zijn voortgang vinden. In de zondagse samenkomst komen 's morgens ongeveer 15 personen van de doelgroep, en 's middags 4 à 5. Er is ook sprake van een nieuwe groep: mensen die de kerk hebben verlaten, maar er toch niet los van zijn en naar de evangelisatie komen. Zulke mensen wordt voorgehouden dat terugkeer naar het gewone kerkelijk leven de aangewezen weg is. Verder zijn er twee groepen catechisanten.

Het is een zorg om voldoende vrijwilligers te krijgen. Evangelist Van Setten doet een oproep om in de gemeenten om te zien naar mensen die geschikt zouden zijn om als vrijwilliger op de post te helpen. Hij eindigt met te zeggen dat hij blij is dat er een eeuwig welbehagen is. Van die grote schare zal er straks niet één gemist worden. Hij roept op om het evangelisatiewerk in het gebed te gedenken.

De preses dankt evangelist Van Setten hartelijk voor zijn toelichting. Hij wenst hem van harte Gods zegen toe. De Heere geve maar steeds moed en krachten.

Een kerkenraad heeft een punt ter bespreking ingediend betreffende de brief die de stichting Jij daar! aan alle kerkenraden heeft gestuurd. Daarin werd meegedeeld dat deze stichting jongerenavonden in Zeeland wil gaan beleggen en zij vraagt of we dit initiatief willen ondersteunen met ons gebed. Bij dit agendapunt is een brief gevoegd van de Jeugdbond van de Gereformeerde Gemeenten over Jij daar! en Hart cry en een verslag uit het RD over een avond van Jij daar! Het is duidelijk dat er grote zorgen zijn om jongelui die een verkeerde weg gaan en er een wereldse levensstijl op na houden. Kerkenraden hebben dan ook de plicht om aan die zorg de nodige aandacht te besteden. Het is verstandig om de Jeugdbond van onze gemeenten hierbij te betrekken. Wat Jij daar! betreft, het is een interkerkelijk initiatief, zonder dat er sprake is van ambtelijk toezicht, maar dat blijkbaar aantrekkelijk is voor sommige van onze jonge mensen. De praktijk leert dat ze zich daarbij lang niet altijd meer verbonden voelen met de gemeente waarin de Heere hen een plaats gaf, terwijl de inhoud en/of de sfeer van deze activiteiten soms veraf staat van de gemeente waar ze thuis horen. De classis besluit om de stichting Jij daar! een brief te sturen waarin onze bezwaren worden uitgesproken. De kerkenraden wordt geadviseerd om voor de problemen met jonge mensen samenwerking met onze eigen Jeugdbond te zoeken. De kerkenraad van Yerseke wordt aangevraagd als roepende kerk om de classis samen te roepen op maandag 22 april 2013 om 19.30 uur in de Sionkerk te Goes. Wanneer er geen relevante agendapunten zijn, zal de eerstvolgende classisvergadering gehouden worden op maandag 9 september 2013, eveneens om 19.30 uur in de Sionkerk te Goes. Op verzoek van de preses eindigt ouderling J. Hoogerland van Wolphaartsdijk met het laten zingen van Psalm 37:2 en dankgebed, waarna de vergadering gesloten is.

S. Boogaard, scriba

“Het is veel wenselijker om in banden en smart over de zonde zich aan de Heere gebonden te voelen, dan door zondebanden heen te springen en maar voort te dartelen naar een eeuwige rampzaligheid”.

Leen Potappel

BERICHTEN

■ VAKANTIEWEEK VOOR OUDEREN 65+

Bent u ouder dan 65 jaar en heeft u enige zorg nodig? Dán is de vakantieweek voor ouderen waarschijnlijk iets voor u. De Commissie Vakantieweken voor mensen met een beperking organiseert ook in 2013 een vakantieweek voor ouderen die enige hulp nodig hebben.

In deze week gaat een aantal stafleden mee die u kunnen helpen bij de zelfzorg die u nodig heeft. Heeft u een helpende hand nodig bij het douchen of bijv. insulinespuiten of heeft u enige hulp nodig bij het medicijngebruik, dan zijn er verpleegkundigen of verzorgenden die u daarbij kunnen helpen.

Deze vakantieweek is ook geschikt voor mensen met een beperkte mobiliteit. Er worden voldoende rustmomenten ingelast en het tempo in de week ligt niet zo hoog. Wel worden er diverse activiteiten in en om het oord georganiseerd. Ook een ochtend winkelen behoort tot de mogelijkheden voor degenen die dat willen of kunnen..

's Zondags worden twee kerkdiensten op het oord gehouden en verder worden er ook in de week ongeveer drie Bijbelstudies gedaan.

Dit jaar wordt de vakantieweek gehouden in 'Vakantiecentrum Het Bosgoed' te Lunteren van **22-29 juni**. Het Bosgoed is een prachtig vakantieoord midden in de bossen van Lunteren. Alle kamers bevinden zich op de begane grond en zijn voorzien van douche en toilet. Verder zijn er veel wandelmogelijkheden rondom het oord. Het mooie dorp Lunteren ligt op loopafstand.

De prijs van deze geheel verzorgde week is voor een eenpersoonskamer € 625,- en voor een tweepersoonskamer € 585,-. Als u gebruikt maakt van een rolstoel, dan dient u deze zelf mee te brengen.

Voor aanmelding en/of meerdere inlichtingen kunt u terecht bij mw. G.A. Hoogendoorn-de Raaf, tel. 033- 2863366.

We verwijzen u ook naar onze website: www.vrouwenbondgergem.nl

■ ZANGAVOND TE GOES

Zangavond op **9 februari**, aanvang 19.30 uur, in de Sionkerk te Goes, m.m.v. het gemengd koor Yerseke, orgel Pieter Heykoop en het mannenkoor De Lofzang te Goes, orgel Jos Oreel. Collecte t.b.v. Deputaatschap Bijbelverspreiding.

hoven 17.00 uur ds. M. Golverdingen; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 18.00 uur ds. J.M. Kleppe; Enkhuizen 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enter 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. A.P. Baaijens; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. P. Melis; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 uur ds. J. van Rijswijk en 16.30 uur ds. G. Clements; 's-Gravenhage 19.00 uur ds. P. Mulder; 's-Gravenpolder 14.00 uur ds. C.J. Meeuse; 's-Gravenzande 9.30 uur ds. G. Clements en 15.30 uur ds. J. van Rijswijk; Haamstede 18.30 uur stud. C. van Ruitenburger; Hardinxveld-Giessendam 9.30 uur ds. P. Mulder en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Helvoetsluis 19.00 uur ds. L. Terlouw; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M. Joosse; Hoedekenskerke 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Hoofddorp 19.00 uur ds. J.S. van der Net; Hoogeveen 18.00 uur stud. H.A. van Zetten; Houten 10.00 (H.A.) en 17.00 uur ds. J.J. van Eckveld; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 14.30 uur ds. C. Sonneveld; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. C. Sonneveld; Krimpen a/d IJssel 9.30 uur ds. W.J. Karels en 16.30 uur ds. P. Mulder; Leerdam 10.00 uur ds. B. van der Heiden en 18.30 uur st. P.G. Heijkamp; Leiderdorp 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. J.S. van der Net; Lelystad 15.30 uur ds. R. Kattenberg; Marknesse 9.30 en 14.30 uur stud. H.A. van Zetten; Meeuwen 9.30 en 14.30 uur stud. P.D. den Haan; Middelburg-Zuid (in kerkgebouw Middelburg-Centrum) 11.30 en 18.30 uur ds. J.J. Tanis; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Naaldwijk 18.30 uur Fds. J. van Rijswijk; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. A. Vermeij; Nieuwdorp 9.30 en 14.30 uur ds. G.J.N. Moens; Nieuwerter Aa 19.00 uur ds. B. Labee; Nieuwerkerk 9.30 en 15.00 uur stud. C. van Ruitenburger; Nijkerk 14.30 uur ds. F. Mulder; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur (H.D.) ds. A. Schot; Oostburg 18.00 uur ds. R.A.M. Visser; Oostkapelle 17.00 uur ds. G.J.N. Moens; Oostvoorne 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. C. Neele; Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Opperdoes 19.00 uur stud. J. van Laar; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. G. Pater; Poederloijen 18.30 uur ds. M.J. van Gelder; Poortugaal 9.30 en 16.00 uur ds. W. Silfhout; Puttershoek 15.00 uur ds. W.J. Karels; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 uur ds. M. Golverdingen; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 15.00 uur ds. A. Schreuder;

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 3 FEBRUARI 2013

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. D.W. Tuinier; Aalburg 19.00 uur ds. L. Blok; Aalst 14.00 uur ds. H. Hofman; Alblasersdam 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Alphen a/d Rijn 18.30 uur ds. G. Hoogerland; Apeldoorn 10.00 uur ds. J.M. Kleppe; Arnhem 18.30 uur ds. R. Kattenberg; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. L. Terlouw; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. D. de Wit; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. G. Bredeweg; Beekbergen 19.00 uur ds. A. Schot; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Berkenwoude 10.00 uur ds.

J. Driessen en 15.00 uur ds. W. Harinck; Bodegraven 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. W. Visscher; Boskoop 16.30 uur ds. H. Paul; Brakel 15.00 uur stud. S.W. Janse; Breda 14.30 uur ds. M. Karens; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 10.00 uur ds. H. Paul en 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Den Helder 10.00 en 16.00 uur stud. J. van Laar; Deventer 17.00 uur ds. K. Boeder; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. J. Schipper; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. H. Hofman; Ede (Verl. Maanderweg 33) 12.15 en 19.00 uur ds. A.A. Brugge; Eind-

Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. A. Schreuder; Rilland-Bath 14.00 uur ds. J. IJsselstein en 18.30 uur ds. C. Harinck; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 uur (H.D.) ds. C.G. Vreugdenhil en 19.00 uur ds. G. Clements; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 en 17.30 uur ds. J.W. Verweij; Rotterdam-Zuidwijk 19.00 uur ds. W. Silfhout; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. E. Bakker; Scherpenzeel 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Scheveningen 16.30 uur ds. J. Driessen; Sint Annaland 14.30 uur ds. E. Bakker; Sliedrecht 9.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 16.00 uur ds. A.J. de Waard; Sprang-Cappelle 18.00 uur stud. P.D. den Haan; Stad aan 't Haringvliet 15.00 uur ds. S. Maljaars; Stolwijk 10.00 en 15.00 uur ds. G. Hoogerland; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. R.A.M. Visser; Terwolde - De Vecht 9.30 en 14.30 uur (H.D.) ds. K. Boeder; Tholen 14.30 uur ds. J. Schipper; Tricht-Geldermalsen 15.00 uur (H.D.) ds. A.T. Huijser; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. G. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. J. van Belzen; Utrecht 10.00 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Veen 9.30 en 18.00 uur stud. S.W. Janse; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur (H.D.) ds. B. Labee; Vlissingen 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Waarde 18.00 uur ds. J. IJsselstein; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. M. Mondria; Wageningen 10.00 uur ds. A.A. Brugge en 15.30 uur ds. A. Verschuure; Werkendam 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 9.30 uur ds. C. Harinck; Woerden 10.00 uur ds. M.J. van Gelder en 18.30 uur ds. W. Visscher; Yerseke 9.30 uur ds. C. van Krimpen; Zoetermeer 10.00 en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 15.00 uur ds. G. Pater; Zwolle 15.00 uur ds. G. van Manen.

■ DINSDAG 5 FEBRUARI 2013

Hoogvliet 19.45 uur ds. M. Mondria; Oosterland 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Uddel 19.30 uur ds. G. Mouw; Urk 19.30 uur ds. J. van Belzen.

■ WOENSDAG 6 FEBRUARI 2013

Aalburg 19.30 uur ds. G. Pater; Amsterdam-Noord 19.30 uur ds. A. Schreuder; Drachten 19.30 uur ds. J. van Belzen; Ermelo 19.30 uur ds. P. Melis; Hoedekenskerke 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Hoofdorp 19.45 uur ds. W. Silfhout; Leiderdorp 19.30 uur ds. F. Mulder; Mijdrecht 19.30 uur ds. A.A. Brugge; Nieuwer ter Aa 19.45 uur ds. G. Hoogerland; Nunspeet 19.30 uur ds. A. Schot; Poederroijen 19.30 uur ds. M. Mondria; Puttershoek 19.30 uur stud. S.W. Janse; Rijssen-Noord 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Scherpenzeel 19.30 uur ds. A. Verschuure; Westzaan 19.30 uur ds. J.S. van der Net; Zwijndrecht 19.30 uur ds. J.W. Verweij.

■ DONDERDAG 7 FEBRUARI 2013

Borssele 19.30 uur ds. J. Schipper; Bra-kel 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 19.45 uur ds. W. Silfhout; Delft 19.30 uur ds. S. Maljaars; Kampen 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Kamperland 19.30 uur ds. E. Bakker; Krimpen a/d IJssel 19.45 uur ds. P. Mulder; Leerdam 19.30 uur ds. A. Schot; Meeuwen 19.30 uur ds. J. van Belzen; Nijkerk 19.30 uur stud. C. van Ruiten-burg; Ridderkerk 19.30 uur ds. D. de Wit; Scheveningen 19.30 uur ds. C. Son-nevelt.

■ VRIJDAG 8 FEBRUARI 2013

Moerkapelle 14.00 uur (huw.bev.) ds. W. Harinck; Yerseke 14.45 uur (huw.bev.) ds. C. van Krimpen.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 3 FEBRUARI 2013

Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Em-men (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser; Merksem (Oude Ba-reellei 64) 10.00 uur evang. A. van Setten en 17.00 uur ds. C. van Krimpen; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

ADVERTENTIES

4-6 p vakhuys **VELUWE** (Stroe)
Rust & ruimte 06-21420647
of mail molshoop@solcon.nl

Te huur ruime, sfeervolle
vakantiewoning in **ZEELAND**.
6-8 pers. Tel: 0113-302209
www.boerderijvakantiezeeland.nl

Fides

praktijk voor hulpverlening en diagnostiek

**Een vertrouwd adres voor hulp
aan kinderen, jongeren en volwas-
senen vanuit een Bijbelse visie.**

Wij bieden o.a. hulp bij:

- Opvoedingsvragen
- Relatie- of werkproblemen
- Sombereheid, angst, piekeren
- Psychische klachten
- Gezinsproblemen
- Identiteits- en andere vragen

U kunt bij ons ook terecht voor
psychologisch onderzoek,
indicatieaanvragen en onderzoek,
begeleiding en training van mensen
met een verstandelijke beperking.

Bel voor informatie of aanmelding
Tel. 0342 - 41 99 77
Van Breugelplantsoen 1
3771 VM Barneveld
www.fideshulpverlening.nl

Te huur **De Klomp-Veenendaal** kort
bij het station 2 woonkamers
en 2 slaapkamers met gebruik
van keuken, wc en douche.
Vanaf februari 2013.
Voor verpleegster, schooljuffrouw
of studente.
Tel. 0318-574570 of 06-23123006

Te huur gevraagd:
betaalbare woonruimte
voor jong stel in **Veenendaal e.o.**
Tel: 0614620644

SCHOONHOVEN ZILVERSTAD

JA, IK WIL...

EEN RIKKOERT RING GRATIS

SETPRIJS INCL.
DIAMANT € 1840,-
De voordeligste ring
GRATIS
U betaalt
€ 995,-*
* Prijswijzigingen voorbehouden.

Huismerk: keuze uit meer dan 200 modellen.

**UNIEKE TROUWRINGGALERIE met meer dan
1000 ringen.**

Exclusief dealer van o.a.: **Acredo, Aller, Colom,
Desiree, Martinshof, Saint Maurice.**

Alle overige merken 10% KORTING: m.u.v. Acredo

RIKKOERT
SCHOONHOVENS
JUWELIERSHUYS

HAVEN 1-13
SCHOONHOVEN
TEL. (0182) 38 26 51
BURG. ROOSSTR. 22
LEKKERKERK
TEL. (0180) 66 14 90
INFO@RIKKOERT.NL
WWW.RIKKOERT.NL

Vakantiewensen worden vervuld met Casa Familia

CHALETS, BUNGALOWS OF KAMPEREN

Vakantiegoegen op maat. Toplocaties in de natuur én in de eigen Casa Familia sfeer!
Wie dat ervaart, wil elk jaar weer.

In Voorhuizen of Holten/Salland

www.casafamilia.net

T 0342 - 478380

Alle nieuwe titels www.deroeboeken.nl

Uddel, te huur, onze landelijke woning, ongeveer 9 pers.
v.a.g.v. met zwembad, trampoline, enz. Vlakbij bos en hei, fietsen mogen gebruikt worden, van d.v. 10 tot 24 aug.
Tel.0650673441 na 19.00 uur.

Wincoop veiligheidstrainingen

Trainingen voor o.a. kerken, scholen, verenigingen en andere identiteitsgebonden (zorg)instellingen

BEL OF MAIL GERUST VOOR ADVIES OF MEER INFO

Wincoop Veiligheidstrainingen B.V.
Anthonie Fokkerstraat 45 B - 3772 MP Barneveld
Telefoon (0342) 417 371 - Fax (0342) 417 286
E-mail info@wincoop-vt.nl

BHV
trainingen

(kinder)
EHBO
trainingen

AED
trainingen

Bekijk ons complete aanbod op www.wincoop-vt.nl

Ds. J. Mol - 7 preken
Ger. Gem Drachten / Portvrij
aukedeboer@solcon.nl
Tel. 0512-519839

begrafenisverzorging Den Hollander

Begravenissen in Den Haag, Westland, Gouda, Rotterdam, Vlaardingen en omstreken.
Wij verzorgen alleen begravenissen.

Dag en nacht bereikbaar.

P.N. den Hollander
T. den Hollander

Tel. 010 - 4600509

www.begravenisverzorgingdenhollander.nl

De vers gevallen sneeuw knerpt onder je laarzen...

Te huur: Onze comfortabele 8 persoons vakantiewoning in Wallis, Zwitserland.

Voor sneeuwwandelen, skien en rust. Info:www.residencefiesch.nl of Tel. 0383855121

Voordelig met hele gezin in eigen sfeer op vakantie?

Voor € 495,- all-in per week staat uw stacaravan in Oostenrijk klaar. 's Zomers worden er Nederlands-talige kerkdiensten georganiseerd. Meer info www.es-vakanties.nl of bel 055 3030083

Kraamzorg

“Die eerste kraamdagen vergeet ik nooit meer”

Kraamzorg door medewerkers met een reformatorische identiteit, dat is **een vertrouwd idee**. Meer informatie? www.rstzorg.nl of bel 0342 - 42 23 24.

RST Zorgverleners biedt ook **huishoudelijke hulp en verpleging & verzorging**

Dorst
BEGRAFENISVERZORGING

Molenpad 4
4696 BP Stavenisse
Telefoon: 0166 - 69 74 38
Mobiel : 06 -10 64 28 07
www.dorstbegravenisverzorging.nl

Wij verzorgen alléén begravenissen

HARKES *Persoonlijke zorg voor uw begravenis*
Begravenissen

Telefoon (0172) 21 21 22
Dokter Hamburgerlaan 59 - 2771 JR Boskoop

*Wij verzorgen alleen begravenissen
Dag en nacht bereikbaar – overal te ontbieden*

De verrassende zomer van Kreijkes!

Vraag de reisgids aan!

Bijbelse reis door Turkije

De 7 gemeenten van Klein-Azië, 13-daagse vliegreis DV 18 april & 19 sept.

Zwarte Woud Duitsland

Mooie natuur en oude tradities, 6-daagse busreis DV 13 mei & 24 juni

Wenen & het Wienerwald

Keizerstad aan de Donau 10-daagse busreis DV 5 juni & 28 aug.

Israël in 6 dagen

Beleef de hoogtepunten 6-daagse vliegreis DV 29 april & 21 okt.

In zonnig Frankrijk

Kastelen en wijnranken 9-daagse busreis DV 24 mei & 20 sept.

...en nog veel meer reizen op onze website!

Reformatorische reisorganisatie

t 0548-514 188

www.kreijkes.nl

Op zoek naar een kleinschalig reformatorisch woonzorgcentrum?

Huize Spoorzicht is een kleinschalig woonzorgcentrum in het landelijke buitengebied van Achterberg. In ons particuliere woonzorgcomplex worden ouderen in een vertrouwde, warme en huiselijke omgeving verzorgd.

Huize Spoorzicht heeft een reformatorische identiteit. We baseren ons in de zorgverlening op Gods onfeilbaar Woord en de daarop gebonde Drie Formulieren van Enigheid.

Er is nog plaats voor nieuwe bewoners!

Neem contact op, maak vrijblijvend een afspraak of vraag een brochure aan!

Cuneraweg 170-172
3911 RR Rhenen

T 0317 683 499
info@huizespoorzicht.nl
www.huizespoorzicht.nl

De Saambinder Kerkeijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:
ds. G.J. van Aalst

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteur: ds. C. Neele

Meditaties aan:

ds. C. Neele,
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
tel. 010-5017707
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan:

Kerkeijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Drukkerij Verloop,
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen **uiterlijk donderdag** vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties **uiterlijk maandagmorgen 9 uur**.

Advertenties € 1,05 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkeijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:

Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 12,00 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 24,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres

Noord-Amerika:
Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188,
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
e-mail: purlin@sympatico.ca

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Verrassend Texel
v.a. € 649,- **Maandje d'r uit...**
ZOEK EN BOEK VIA WWW.DEVERRASSING.NL
OF NEEM CONTACT OP MET: 0222 31 89 06

VAN STAVEREN
Begravenisverzorging
Sumatrastraat 11 ~ 2405 EM Alphen aan den Rijn
Dag en nacht bereikbaar, in elke regio
(0172) 23 33 38
Wij verzorgen alleen begravenissen

Oostvoorne.
Te huur: fraai vakantiehuis gelegen in het duingebied van Oostvoorne met 14 slaapplaatsen. Zie www.vakantiehuis-oostvoorne.nl
Info. tel. 06-49994341.

Voor een fijne vakantie, gewoon een paar dagen er tussen uit!
Pension E. Knuivers, Ribeslaan 4 te Rhenen is een gastvrij familie-pension gelegen aan de rand van Rhenen, een stad gelegen in het bosrijke Heuvelrug en Grebbeberg bossen. Tel.: 0317-614773 bgg 06-19856085 info@knuivers.com

open avond
14 februari

Speciaal voor lerarenopleiding voortgezet onderwijs

Heb jij hart voor jongeren? Kom dan naar Driestar Hogeschool. Bij ons krijg je een topopleiding. Wij doen er alles aan om ervoor te zorgen dat jij een uitstekende leraar wordt. Hierbij putten we uit de Bron en stimuleren we dat jij je talenten ontwikkelt. Kijk voor meer info op www.driestar-hogeschool.nl

Meer info?

 Driestar hogeschool
TALENT IN ONTWIKKELING

TOERUSTINGSBIJEENKOMST EVANGELISATIE

D.V. zaterdag 2 maart 2013 Gouda
09.30 - 12.30 uur in het kerkgebouw Ger. Gem. te Gouda

Thema: Evangelisatie, waar doen we het voor?
Spreker: ds. W. Visscher

WORKSHOPS

1. Het doel bereikt? Het hart bereikt?

Voor vrijwilligers in het kinder- en tiener evangelisatiewerk.
Door mw P. van der Aart

2. Hoe doen we het? Omgaan met niet-christenen.

Voor gemeenteleden, vrijwilligers op de posten,
leden van evangelisatiecommissies en kerkenraden.
Door evangelist G. Baan

Meer informatie: www.evgg.nl
of bel: 06 - 40 36 05 46

Landelijke
Werkgroep
Jeugdevangelisatie

KLASSIEKE ORGELS...

Johannus
Eminent
Domus
Monarke
Cantilena
enz.

Ruime ervaring
in zaal- en
kerkorgels

NIEUWERKERK A/D IJSSEL
Vrijheidslaan 55 - tel. (0180) 31 56 92

Krabbendijke
Nederhemert Nrd.
Papendrecht

www.stolkorgels.nl

Huizen Adrien

Vakantiebungalows
in Tsjechië

Telefoon +31 (0)345 65 10 58
info@adrien.nl • www.adrien.nl

Te koop gevraagd Theologische boeken

0577-401065

kina
begrafenisverzorging

D.W. Schipper
010-458 31 12
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Tegels... als geen ander

Ook bij Kroon
TEGELOUTLET
veel keuze, vanaf
€ 3,95 / m²

Vloertegels en wandtegels
meer dan duizend soorten
Vakkundig advies en gelegd
Vloerverwarming
Altijd scherpe prijzen

KROON
VLOEREN IN STEEN

Energieweg 8c, Meerkerk | tel. 0183-354225 | www.kroonvloereninsteen.nl

VOOR ELKE DAG...

BIJ HET GEOPENDE WOORD 2013 BIJBELS DAGBOEK

diverse predikanten uit de Gereformeerde Gemeenten

Alle scribenten behandelen per maand een afgerond onderwerp zoals: Jakob te Bethel, de genezing van de melaatse, de nachtgezichten van Zacharia, Paulus, en de Namen van de Midde-laar. Er is rekening gehouden met het kerkelijk jaar. De stukjes zijn kort en voor ouderen en slechtzienden is een duidelijk lettertype gebruikt.

Geb. 378 blz.

Aan dit dagboek werkten mee:

ds. E. Bakker, ds. J.J. van Ekeveld,
ds. J.M.D. de Heer, ds. G.M. de Leeuw,
ds. G. van Manen, ds. G. Mouw,
ds. F. Mulder, ds. C. Neele,
ds. W. Silfhout, ds. J.W. Verweij,
ds. W. Visscher en ds. D. de Wit.

NIUW

Bij het
geopende
Woord

Bijbels dagboek

12,90

verfijgbaar bij de boekhandel

Uitgeverij Boekhandel

GK

Gebr. Koster

Nairacstraat 17, 3771 AW Barneveld
Tel. (0342) 41 69 86

KO1267

www.gebrkoster.nl